

Regeringens proposition

1977/78: 23

om vissa sjukförsäkrings- och avgiftsfrågor;

beslutad den 27 oktober 1977.

Regeringen förelägger riksdagen vad som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll för den åtgärd eller det ändamål som framgår av föredragandens hemställan.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

RUNE GUSTAVSSON

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås ändringar i reglerna om läkemedelsrabatt för att möjliggöra prisnedsättning för läkemedel som ges enbart i födelsekontrollerande syfte även när medlen skrivs ut av barnmorska.

Vidare behandlas frågan om vidgade möjligheter till individuell taxebindning för vissa privatpraktiserande läkare. En särskild möjlighet till viss högre taxenivå avses gälla 30 nyetablerade privatpraktiker under vardera av åren 1978 och 1979.

Slutligen tas också upp vissa frågor om avgränsningen av underlaget för arbetsgivarnas socialförsäkringsavgifter.

1 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1954:519) om kostnadsfria och prisnedsatta läkemedel m. m.

Härigenom föreskrives att 3 a § lagen (1954:519) om kostnadsfria och prisnedsatta läkemedel m. m.¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Bestämmelserna i 3 § äga motsvarande tillämpning i fråga om medel på vilket läkemedelsförordningen (1962:701) är tillämplig och som förskrivs enbart i födelsekontrollerande syfte. Vid beräkning av prisnedsättning får kostnaden för sådant medel dock ej räknas samman med kostnaden för läkemedel som avses i 3 §.

Föreslagen lydelse

3 a §²

Bestämmelserna i 3 § äga motsvarande tillämpning i fråga om medel på vilket läkemedelsförordningen (1962:701) är tillämplig och som förskrivs enbart i födelsekontrollerande syfte *av läkare eller, enligt bestämmelser som socialstyrelsen meddelar, av barnmorska*. Vid beräkning av prisnedsättning får kostnaden för sådant medel dock ej räknas samman med kostnaden för läkemedel som avses i 3 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1978.

¹ Lagen omtryckt 1962:405. Senaste lydelse av lagens rubrik 1975:224.

² Senaste lydelse 1974:527.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1971:282) om arbetarskyddsavgift

Häri genom föreskrives att 3 § lagen (1971:282) om arbetarskyddsavgift skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Arbetsgivare erlägger årligen arbetarskyddsavgift med belopp som motsvarar en tiondels procent av vad arbetsgivaren under året utgivit som lön i pengar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad.

Föreslagen lydelse

3 §¹

Arbetsgivare erlägger årligen arbetarskyddsavgift med belopp som motsvarar en tiondels procent av vad arbetsgivaren under året utgivit som lön i pengar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad *eller, i fall som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten lagen (1962:381) om allmän försäkring, annan ersättning för utfört arbete.*

Vid beräkningen av avgiften tages icke hänsyn till arbetstagare, vars lön under året understigit femhundra kronor. Vidare bortses vid denna beräkning från arbetstagare, som icke är obligatoriskt försäkrad enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring.

Avgift erlägges icke för arbetstagares lön vid sjukdom eller ledighet för vård av sjukt barn eller med anledning av barns födelse till den del lönen motsvarar sjukpenning eller föräldrapenning, som arbetsgivare äger uppbära enligt bestämmelserna i 3 kap. 16 § lagen (1962:381) om allmän försäkring. Avgift erlägges ej heller för lön som arbetsgivare utgivit till barn för arbete utfört i hans förvärvsverksamhet i de fall avdrag för lönen ej får ske vid inkomsttaxeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1978. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om avgift som belöper på tid före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1976:80.

3 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1960:77) om byggnadsforskningsavgift

Härigenom föreskrives att 2 § lagen (1960:77) om byggnadsforskningsavgift¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §²

Byggnadsforskningsavgift utgår för kalenderår med sju tiondels procent av den lön i penningar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad, som arbetsgivare under året utgivit till arbetstagare, för vilken arbetsgivaren skall påföras avgift enligt lagen om yrkesskadeförsäkring och vilken är att hänföra till näringsgrenen byggnadsindustri i näringsgrensindelningen för yrkesskadestatistik.

Vid beräkning av byggnadsforskningsavgift skall hänsyn icke tagas till arbetstagare, vars lön hos arbetsgivaren under året ej uppgått till femhundra kronor.

Vid beräkning av byggnadsforskningsavgift skall hänsyn icke tagas till arbetstagare, vars lön hos arbetsgivaren under året ej uppgått till femhundra kronor, *eller till den som erhållit ersättning som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten lagen (1962:381) om allmän försäkring.*

Avgift erlægges icke för arbetstagares lön vid sjukdom eller ledighet för vård av sjukt barn eller med anledning av barns födelse till den del lönen motsvarar sjukpenning eller föräldrapenning, som arbetsgivare äger uppbära enligt bestämmelserna i 3 kap. 16 § lagen (1962:381) om allmän försäkring. Avgift erlægges ej heller för lön som arbetsgivare utgivit till barn för arbete utfört i hans förvärvsverksamhet i de fall avdrag för lönen ej får ske vid inkomst-taxeringen.

Angående debitering och uppbörd av avgiften gäller vad därom särskilt är stadgat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1978.

¹ Lagen omtryckt 1962:134. Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:793.

² Senaste lydelse 1976:75.

4 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m.

Härigenom föreskrives att 2 och 4 §§ lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m.¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §²

I denna lag förstås med

arbetsgivaravgift: summan av arbetsgivarens avgifter enligt 1 § första stycket;

avgiftsunderlag: belopp varå avgift, som avses i 1 § första stycket, skall beräknas för arbetsgivaren;

utgiftsår: det kalenderår för vilket avgiftsunderlag skall bestämmas;

slutlig avgift: arbetsgivaravgift som påföres vid den årliga avgiftsdebiteringen för nästföregående utgiftsår;

preliminär avgift: belopp som enligt debitering skall erläggas eller eljest erlägges i avräkning på slutlig avgift;

kvarstående avgift: avgiftsbelopp som återstår att erlägga sedan preliminär avgift avräknats från slutlig avgift;

tillkommande avgift: arbetsgivaravgift som skall erläggas enligt beslut om debitering fattat sedan den årliga avgiftsdebiteringen avslutats.

Såvitt gäller beräkning av avgiftsunderlag för avgift till sjukförsäkringen, folkpensioneringen, försäkringen för tilläggspension och arbetskadeförsäkringen samt för arbetsgivaravgift till arbetslöshetsförsäkringen och det kontanta arbetsmarknadsstödet skall med lön enligt denna lag förstås jämväl sådan ersättning, som enligt 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten och 11 kap. 2 § andra stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring anses såsom inkomst av anställning. Vad nu sagts äger dock icke tillämpning i fall där ersättningen utgått till utomlands bosatt person och avser

Såvitt gäller beräkning av avgiftsunderlag för avgift till sjukförsäkringen, folkpensioneringen, försäkringen för tilläggspension och arbetskadeförsäkringen samt för *arbetarskyddsavgift* och arbetsgivaravgift till arbetslöshetsförsäkringen och det kontanta arbetsmarknadsstödet skall med lön enligt denna lag förstås jämväl sådan ersättning, som enligt 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten och 11 kap. 2 § andra stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring anses såsom inkomst av anställning. Vad nu sagts äger dock icke tillämpning i fall där ersättningen utgått till utomlands bosatt person och avser

¹ Lagen omtryckt 1974:938. Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:938.

² Senaste lydelse 1977:283.

Nuvarande lydelse

arbete utom riket eller där bevillningsavgift erlagts enligt lagen (1908:128 s. 1) om bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter.

I fråga om inkomst från fåmansföretag skola föreskrifterna i punkt 13 av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen (1928:370) äga motsvarande tillämpning vid beräkning av avgiftsunderlag.

Vad i 19 kap. 6 § lagen om allmän försäkring föreskrives om avgift som där avses äger motsvarande tillämpning på annan avgift som uppbares enligt förevarande lag.

Föreslagen lydelse

arbete utom riket eller där bevillningsavgift erlagts enligt lagen (1908:128 s. 1) om bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter.

4 §

Vid bestämmande av avgiftsunderlag skall utöver vad som framgår av de i 1 § angivna författningarna gälla följande.

Värdet av naturaförmån i form av kost eller bostad skall uppskattas efter regler, som fastställas av riksförsäkringsverket. Vad angår dylika förmåner åt arbetstagare, som avses i 1 § första stycket lagen om sjömansskatt, skall dock värdet beräknas efter de grunder, enligt vilka motsvarande naturaförmåner till ombordanställt manskap som erlagt sjömansskatt värderas vid bestämmande av pensionsgrundande inkomst.

Avdrag för kostnader, som arbetstagare haft att av sin lön bestrida i anställningen, må göras i den mån riksförsäkringsverket så medgiver. Sådant medgivande må lämnas endast om kostnaderna beräknas uppgå till minst en tiondel av lönen samt må avse arbetstagare i viss verksamhet eller, efter framställning av arbetsgivare, viss eller vissa arbetstagare.

Ersättning för tjänstgöring i verksamhet för skydd enligt 47 § tredje stycket civilförsvarslagen (1960:74) skall i den mån ersättningen utgör eller motsvarar dagpenning icke beaktas vid bestämmande av avgiftsunderlag.

Denna lag träder i kraft två veckor efter den dag, då lagen enligt uppgift på den utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och tillämpas i fråga om arbetsgivaravgift som belöper på tid från och med, såvitt avser 4 §, den 1 januari 1977 och i övrigt den 1 januari 1978.

SOCIALDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1977-10-27

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Bohman, Ahlmark, Romanus, Turesson, Gustavsson, Mogård, Olsson, Dahlgren, Åsling, Söder, Troedsson, Mundebo, Krönmark, Ullsten, Burenstam Linder, Wikström, Johansson, Friggebo

Föredragande: statsrådet Gustavsson

Proposition om vissa sjukförsäkrings- och avgiftsfrågor

---

1 Föredraganden

1.1 Ordination av läkemedel i födelsekontrollerande syfte

Enligt lagen (1954:519) om kostnadsfria och prisnedsatta läkemedel erhålls vid sjukdom läkemedel kostnadsfritt eller till nedsatt pris om de har ordinerats av läkare eller tandläkare. Bestämmelserna om prisnedsättning gäller också läkemedel som ordinerats enbart i födelsekontrollerande syfte.

Socialstyrelsen har i skrivelse anförts att de barnmorskor som tjänstgör inom preventivmedelsrådgivningen självständigt utför relativt kvalificerade gynekologiska undersökningar och bedömningar. De arbetar ofta i egna mottagningar. De får däremot inte skriva ut läkemedel i födelsekontrollerande syfte (s. k. p-piller) utan endast förbereda läkares ordination av sådana medel. Styrelsen avser att försöksvis låta barnmorskor som har examinerats efter den 1 januari 1974 eller som har genomgått särskild efterutbildning i antikonception och preventivmedelsrådgivning ordinera läkemedel som används i födelsekontrollerande syfte. Styrelsen hemställer därför att lagen (1954:519) om kostnadsfria och prisnedsatta läkemedel (omtryckt 1962:405, ändrad senast 1977:526) ändras så att prisnedsättning utgår när läkemedlen skrivs ut av barnmorska.

Efter samråd med statsrådet Troedsson vill jag för egen del anföras följande.

Det ankommer på socialstyrelsen att meddela bestämmelser om recepts giltighet och därmed sammanhängande frågor. Nu gällande regler på området återfinns i en av styrelsen utfärdad receptkungörelse. Någon åtgärd från

statsmakernas sida behövs inte för att genomföra försöksverksamheten med utvidgning av rätten att skriva ut recept. Det är enligt min mening angeläget att verksamheten kommer till stånd.

Försöksverksamheten bör kombineras med en ändring av bestämmelserna om läkemedelsrabatter i lagen om kostnadsfria och prisnedsatta läkemedel. Jag förordar att bestämmelserna ändras så att prisnedsättning erhålls även när läkemedlet ordinerar av barnmorska som enligt socialstyrelsens bestämmelser har rätt att skriva ut sådana recept.

1.2 Vidgade möjligheter till individuell taxebindning för vissa privatpraktiserande läkare

Privatpraktiserande läkare som är anslutna till den allmänna sjukförsäkringen får uppbära arvode för varje patientbesök med högst de belopp som anges i läkarvårdstaxan (1974:699, omtryckt 1975:1046, ändrad senast 1977:766). Enligt övergångsbestämmelserna (punkt 5) till läkarvårdstaxan får privatpraktiserande läkare efter särskilt beslut av försäkringskassan tillämpa arvoden som överstiger de belopp som anges i taxan, s. k. individuell taxebindning. För detta krävs att läkaren styrker att han under år 1973 utövade läkaryrket på heltid och därvid dels tillämpade ett genomsnittsarvode per besök som översteg det genomsnittliga läkararvodet detta år för läkare med minst 2 000 patientbesök, dels hade kostnader för mottagningen som låg högre än normalt för ifrågavarande specialitet. Med utgångspunkt i förhållandena år 1973 får –allt efter omständigheterna i det enskilda fallet – höjning av arvodet medges med 10, 20, 30, 40 eller 50 % jämfört med taxans belopp. Läkare vid grupp-mottagning etablerad före år 1973 får vidare – utan särskilt beslut om individuell taxebindning – tillämpa en arvodeshöjning med 50 %. Genom beslut av försäkringskassa får samma arvodeshöjning medges även för läkare som träder i stället för läkare vid sådan grupp-mottagning, under förutsättning att verksamheten vid grupp-mottagningen blir av i huvudsak oförändrad omfattning i fråga om antalet besök som skall ersättas av försäkringen.

Bakgrunden till den individuella taxebindningen var de stora skillnader i genomsnittsarvode per besök mellan olika privatpraktiserande läkare som framkom vid de undersökningar som föregick 1974 års riksdagsbeslut om nya ersättningsregler för läkarvård hos privatpraktiserande läkare (prop. 1974:104, SfU 1974:23, rskr 1974:260). Genom möjligheten till högre arvoden enligt individuell taxebindning kunde en oskäligen inkomstminskning undvikas för de enskilda läkare som tidigare tillämpat en högre arvodesnivå. Denna möjlighet till individuell taxebindning har som nämnts tagits in i en övergångsbestämmelse i läkarvårdstaxan och har förutsatts komma att avvecklas. Av 1 880 privatpraktiserande läkare år 1975 hade 185 ensampraktiker och 247 läkare vid grupp-mottagning individuell taxebindning.

När sjukförsäkringens nuvarande ersättningsregler för privatläkarvård

infördes var en av förutsättningarna att det inte skulle leda till en överströmning av läkare från den offentliga till den privata sektorn. Det torde nu stå klart att någon sådan effekt inte uppkommit. De offentliga sjukvårdshuvudmännen har visserligen fortfarande en otillräcklig tillgång på läkare, men detta beror inte på att läkare i större utsträckning blivit privatpraktiker. Så långt statistiken hittills visar har antalet yrkesverksamma privatpraktiserande läkare minskat under 1970-talet. Från läkarförbundet har också påtalats att någon nämnvärd nyetablering av privatpraktiker inte skett under 1970-talet, vilket skall ses mot bakgrund av den förestående stora avgången av åldersskäl bland de privatpraktiserande läkarna. I detta sammanhang har pekats på de ekonomiska svårigheter som är förenade med att öppna ny privatpraktik på läkarvårdstaxans grundnivå. Förbundet har därför framhållit behovet av att åtgärder vidtas för att underlätta viss nyetablering av privatpraktiker.

Socialdepartementets sjukvårdsdelegation fastställer periodvis ett läkarfördelningsprogram som är ett planeringsinstrument för fördelningen av tillgängliga läkarresurser till olika verksamhetsområden och vårdformer. Programmet skall bl. a. ligga till grund för socialstyrelsens medgivande att inrätta läkartjänster inom den offentliga hälso- och sjukvården. Nu gällande läkarfördelningsprogram avser perioden 1975–1980. Enligt beräkningsgrunderna för detta förutsätts antalet privatpraktiserande läkare som är under 65 år förbli oförändrat under programperioden. Det innebär ett beräknat ersättningsbehov med ca 30 vidareutbildade läkare per år. Övriga läkare, som utövar privatpraktik vid sidan av annan verksamhet eller sedan de uppnått 65 års ålder, påverkar inte läkarfördelningsprogrammet.

Som jag tidigare nämnt omfattar möjligheten till högre individuell arvodestaxa enbart läkare som var verksamma år 1973 samt läkare vid grupp-mottagningar som fanns inrättade detta år. En nyetablerad läkare är hänvisad till läkarvårdstaxans grundnivå. Detta har visat sig innebära svårigheter, eftersom kostnaderna för en ny läkarmottagning vanligen är högre än för äldre mottagningar.

Efter samråd med statsrådet Troedsson vill jag förorda följande åtgärder.

För att underlätta etablering av nya privatpraktiserande läkare i den omfattning som beräknats i gällande läkarfördelningsprogram bör det införas en särskild möjlighet till individuell taxebindning i samband med nyetablering. En sådan särskild taxenivå, som bör ligga högst 20 % över taxans grundnivå, bör omfatta högst 30 läkare under vardera år 1978 och 1979, dvs. sammanlagt 60 läkare under tvåårsperioden. Denna särskilda taxenivå bör liksom nu gällande regler för individuell taxebindning få formen av en övergångsbestämmelse i läkarvårdstaxan. Frågan om i vilken takt den här aktuella särskilda taxenivån skall avvecklas bör tas upp till prövning i anslutning till det förslag rörande avveckling av den individuella taxebindningen, som riks-försäkringsverket avser att lägga fram i samband med nästa

års taxöversyn.

Försäkringskassan bör enligt särskilda regler få besluta om sådan särskild arvodesnivå för nyetablerad privatpraktik som är gemensam för minst två läkare. Sådant beslut bör gälla för praktik på viss ort och rätten till särskild arvodesnivå bör inte kunna överföras till annan ort utan nytt beslut av försäkringskassan. Det är av allmänt intresse att nyetableringen av privatpraktiker sker på sådant sätt att den bidrar till en jämnare fördelning av läkarvårdsresurserna inom landet. Etableringen bör därför ske utanför storstadsområdena, och då i första hand på orter där behovet av läkare är mindre väl tillgodosett. Jag anser det angeläget att den här avsedda etableringen samordnas med de offentliga sjukvårdshuvudmännens läkarvårdsresurser. Denna samordning bör säkerställas genom en beslutsordning där försäkringskassan får medge särskild taxenivå för nyetablerad privatpraktiker endast efter tillstyrkan av socialstyrelsen, som har att bedöma nyetableringen med hänsyn till övriga befintliga eller planerade läkarvårdsresurser. Socialstyrelsen bör ge sin tillstyrkan endast i de fall berörd sjukvårdshuvudman har lämnat sitt samtycke till etableringen. Möjligheter bör finnas att tillämpa någon form av förhandsprövning och preliminärt yttrande beträffande nyetablering av privatpraktiker på viss ort.

Det ankommer på regeringen att besluta om de ändringar jag här har förordat. Jag finner det dock lämpligt att frågan anmäles för riksdagen.

1.3 Arbetsgivaravgifternas anknytning till arbetsskadeförsäkringen

Arbetsgivarna betalar årligen socialförsäkringsavgifter till den allmänna försäkringen och för ett flertal andra ändamål. Avgifterna beräknas i princip på de anställdas årslöner och uppbärs med tillämpning av lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m. (omtryckt 1974:938, ändrad senast 1977:283). De flesta avgifterna tas ut även på ersättning för uppdrag.

Avgiftsskyldigheten är – frånsett vad gäller avgift till den allmänna tilläggspensioneringen, ATP – på olika sätt beroende av att den anställde är obligatoriskt försäkrad enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring (YFL). Den lagen har emellertid den 1 juli 1977 ersatts av lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring, LAF. (omtryckt 1977:264). Genomförandet av LAF innebär bl. a. att försäkringen sträcks ut dels till vissa anställda som är medlemmar av arbetsgivarens familj, dels till uppdragstagare. Arbetsgivaravgifter till arbetsskadeförsäkringen tas dock år 1977 inte ut för lön till dessa arbetstagare, och uppdragsersättningarna är avgiftspliktiga först fr. o. m. juli 1977.

I LAF:s övergångsregler finns en bestämmelse som innebär att hänvisning i författning till föreskrift som har ersatts genom bestämmelse i LAF i stället skall avse den nya bestämmelsen. Hänvisningar till YFL i bestämmelserna om arbetsgivaravgifter gäller dock enligt en särskild regel övergångsvis för

hela utgiftsåret 1977 (prop. 1976/77:64 s. 144, SFS 1977:283). Upphävandet av YFL aktualiserar emellertid frågan om utformningen av avgiftsreglerna i fortsättningen.

Pensionskommittén (S 1970:40) har nyligen i betänkandet (SOU 1977:46) Pensionsfrågor m. m. avgett förslag till en ny lag om socialavgifter fr. o. m. år 1979. Lagen avses ersätta nästan alla nu gällande avgiftsbestämmelser. I fråga om underlag för avgift till annat än ATP har i detta förslag, efter mönster av nuvarande regler, byggts på lön till arbetstagare som är försäkrad enligt LAF. Som en nyhet föreslås vidare att de arbetsgivaravgifter som tas upp i den föreslagna lagen om socialavgifter genomgående skall tas ut även på ersättning för uppdrag.

Pensionskommitténs förslag är f. n. ute på remiss och det är följaktligen för tidigt att nu ta ställning till utformningen av de definitiva avgiftsreglerna. Vad som skall gälla för år 1978 måste emellertid bestämmas före 1977 års utgång. Jag tar därför nu – i enlighet med vad som förutskickades i prop. 1976/77:64 – upp vad som bör gälla närmast för år 1978. Görs inga lagändringar kommer alla avgifter utom ATP-avgiften att till följd av den allmänna övergångsbestämmelsen till LAF anknytas till lön åt arbetstagare som är arbetsskadeförsäkrad. I förhållande till tidigare ordning innebär detta bara att även lön till förut undantagna familjemedlemmar i princip blir avgiftspliktig. En sådan ökning av avgiftsunderlaget förutsatte jag redan i ärendet om 1977 års avgifter. Lösningen stämmer också med pensionskommitténs förslag till ny avgiftslag. Jag förordar därför en sådan lösning, som alltså innebär att någon lagstiftningsåtgärd nu inte behövs.

På längre sikt behöver givetvis de nu förekommande hänvisningarna till YFL i avgiftslagarna ersättas med direkta hänvisningar till LAF. I avvaktan på ställningstagande till pensionskommitténs förslag bör emellertid anstå med sådana åtgärder.

Genomförandet av LAF aktualiserar även frågan huruvida arbetarskyddsavgift och byggnadsforskningsavgift, som f. n. inte tas ut för uppdragsersättning, skall betalas för sådan ersättning under kommande år. Dessa avgifter regleras i lagen (1971:282) om arbetarskyddsavgift (ändrad senast 1976:80) resp. lagen (1960:77) om byggnadsforskningsavgift (ändrad senast 1976:75).

Med hänsyn till det naturliga och nära samband som råder mellan arbetarskydd och arbetsskadeförsäkring förordar jag i linje med pensionskommitténs nyssnämnda förslag att uppdragsgivarnas avgiftsskyldighet skall omfatta även arbetarskyddsavgiften. Den avgiften kommer enligt nuvarande bestämmelser att tas ut med 0,1 % av avgiftsunderlaget år 1978.

Vad angår byggnadsforskningsavgiften (0,7 %) har pensionskommittén föreslagit att den skall slopas fr. o. m. år 1979 (SOU 1977:46 s. 313–319). Avgiften påförs f. n. bara arbetsgivare inom byggnadsindustrin. Riksförsäkringsverkets debitering är dessutom komplicerad och skulle försvåras ytterligare om också uppdragsersättningar gjordes avgiftspliktiga. Jag anser därför att någon utsträckning av avgiftsskyldigheten till att gälla uppdragsta-

gare inte f. n. bör göras.

I fråga om arbetarskyddsavgiften och byggnadsforskningsavgiften har jag samrått med cheferna för arbetsmarknads- resp. bostadsdepartementet. Förslagen föranleder dels vissa justeringar i de aktuella lagarna, såvitt avser byggnadsforskningsavgiften närmast i förtydligande syfte, dels en följdändring i den tidigare nämnda lagen om avgiftsuppbörd.

1.4 Arbetsgivaravgift för dagpenning till civilförvarspliktiga inom verkskyddet

Civilförsvaret anordnas bl. a. som verkskydd för särskilda anläggningar och byggnader. Arbetsgivare som driver verksamhet där är enligt civilförvarslagen (1960:74, omtryckt 1975:712, ändrad senast 1977:203) skyldig att bekosta ersättning till anställda som har ålagts att tjänstgöra i verkskyddet.

De civilförvarspliktiga är fr. o. m. år 1977 berättigade till dagpenning enligt förordningen (1976:1011) om förmåner till civilförvarspliktiga. Dagpenningen motsvarar i princip hel sjukpenning enligt den allmänna försäkringen och är garanterad till lägst 40 kr. Dagpenningen administreras av försäkringskassorna, men betalas ut av arbetsgivaren när det gäller verkskyddspersonal. Arbetsgivaren kan också i stället för dagpenning utge särskild högre ersättning, som enligt förordningen skall jämföras med lön. Dagpenningen är i motsats till tidigare liknande ersättningar skattepliktig och räknas som pensionsgrundande inkomst för ATP.

Som har framgått av avsnitt 1.3 beräknas förekommande arbetsgivaravgifter på utgivna löner. Avgift betalas dock inte för bl. a. sjuklön, i den mån lönen motsvarar anställds sjukpenning som arbetsgivaren får uppbära på grund av arbetsgivarinträde.

Svenska arbetsgivareföreningen har i skrivelse till socialdepartementet ifrågasatt om det är avsett att arbetsgivaravgift skall betalas för dagpenning-beloppet vid tjänstgöring i verkskydd och, om så skulle vara fallet, hemställt om en lagändring som innebär befrielse från avgift. Riksförsäkringsverket har i yttrande över skrivelsen förklarat sig tolka gällande bestämmelser så, att ersättningen i och för sig utgör lön som skall räknas in i avgiftsunderlaget. Verket hyser emellertid förståelse för föreningens åsikt och har därför inte något att erinra mot den begärda lagändringen.

Nuvarande bestämmelser om avgiftsskyldigheten är enligt min mening inte entydiga. I sak anser jag det emellertid rimligt att arbetsgivarna inte skall betala socialförsäkringsavgifter för dagpenning till verkskyddspersonal. Arbetsgivarnas kostnadsansvar för verkskyddet, som grundas på att skyddet i stor utsträckning är ett företagarintresse, behöver inte innebära att de även bör erlägga arbetsgivaravgifter för dagpenningarna. Att själva utbetalningen har lagts på arbetsgivarna i stället för försäkringskassorna är också i huvudsak motiverat av administrativa fördelar. Jag vill tillfoga att det rör sig om förhållandevis ringa belopp.

Med hänsyn till det anförda föreslår jag – efter samråd med chefen för försvarsdepartementet – en lagregel som innebär att arbetsgivaravgift inte skall betalas för dagpenning eller motsvarande del av högre särskild ersättning till verkskyddspersonal. Bestämmelsen bör utformas efter mönster av vad som gäller beträffande sjuklön vid arbetsgivarinträde och tas in i 4 § lagen om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m.m. Den bör avse all ersättning som betalas ut enligt det nya förmånssystemet och således gälla fr. o. m. utgiftsåret 1977.

2 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen *dels* föreslår riksdagen att antaga inom socialdepartementet upprättade förslag till

1. lag om ändring i lagen (1954:519) om kostnadsfria och prisnedsatta läkemedel m. m.,
2. lag om ändring i lagen (1971:282) om arbetarskyddsavgift,
3. lag om ändring i lagen (1960:77) om byggnadsforskningsavgift,
4. lag om ändring i lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m.,

dels bereder riksdagen tillfälle att ta del av vad jag har anfört i fråga om vidgade möjligheter till individuell taxebindning av läkare.

3 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition förelägga riksdagen vad föredraganden har anfört för den åtgärd eller det ändamål som föredraganden har hemställt om.

